

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 81.450 van 29 juni 1999
in de zaak A. 74.275/IX-760.**

In zake : Martine DEBLAERE,
wonende te BRUGGE,
Prinses Paolalaan 34

tegen :

de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de
minister van Justitie,
die woonplaats kiest bij
advocaat P. PEETERS,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Brederodestraat 13.

D E R A A D V A N S T A T E , I X e K A M E R ,

Gezien het verzoekschrift dat Martine DEBLAERE op 6 mei 1997 heeft ingediend om de vernietiging te vorderen van het ministerieel besluit van 5 december 1995 waarbij een einde wordt gemaakt aan haar functies van voorlopig benoemd opsteller bij de griffie van de politierechtbank te Brugge;

Gezien de regelmatig gewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag opgemaakt door eerste auditeur-afdelingshoofd W. VAN NOTEN;

Gelet op de beschikking van 6 januari 1999 die de neerlegging ter griffie van het verslag en van het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de regelmatig gewisselde laatste memories;

Gelet op de beschikking van 1 juni 1999 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 21 juni 1999;

Gehoord het verslag van voorzitter J. BORRET;

Gehoord de opmerkingen van advocaat P. PEETERS, die verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van eerste auditeur-afdelingshoofd W. VAN NOTEN;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. Overwegende dat het bestreden besluit bij aangetekende brief van 6 december 1995 ter kennis van verzoekster is gebracht;

Overwegende dat in haar verzoekschrift verzoekster erkent dat op 6 mei 1997, datum van dat verzoekschrift, de termijn van zestig dagen voor het instellen van een annulatieberoep verstreken was, maar stelt dat haar beroep niettemin ontvankelijk is omdat bij de betekening van het bestreden besluit geen melding werd gemaakt van de mogelijkheid van een beroep bij de Raad van State, zulks in strijd met artikel 19, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;

2. Overwegende dat in haar memorie van antwoord de verwerende partij niettemin opwerpt dat het beroep te laat is ingesteld; dat zij zich als volgt uitdrukt :

"De bestreden beslissing dateert van 5 december 1995. Verzoekster ontving de bestreden beslissing op 7 december 1995 (verzoekschrift, p. 1). Het verzoekschrift is ingediend op 7 mei 1997, hetzij 17 maanden na de betekening van de bestreden beslissing.

Verzoekster voert aan dat de verjaringstermijn voor het indienen van een annulatieberoep bij de Raad van State niet is ingegaan, nu de mogelijkheid van het beroep bij de Raad van State niet vermeld was op het ontslagbesluit (zie : art. 19, tweede lid Gecoördineerde wetten op de Raad van State van 12 januari 1973; art. 2, 4° Wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur).

Verwerende partij doet gelden dat niet alleen op de overheid, maar ook op de burgers in hun hoedanigheid van rechtzoekenden een zorgvuldigheidsplicht rust. Uw Raad heeft reeds gesteld dat de beginselen van behoorlijk bestuur niet alleen inhouden dat het bestuur zich naar redelijkheid moet gedragen tegenover de burger, maar ook het omgekeerde, zodat de burger die zich niet zo gedraagt, zich niet kan beklagen over schendingen van rechtsaanspraken die hij had kunnen voorkomen door zich wel zo te gedragen (R.v.St., nr. 32.320, 24 maart 1989, MERSCH, overw. 3.8.; VAN DAMME, M., 'De rechtsverwerking in het administratief recht' in : Liber Amicorum E. KRINGS, Story, 1991, (363), 370).

Het is vaste rechtspraak van Uw Raad dat een rechtzoekende zich slechts op ontvankelijke wijze tot de Raad van State kan richten om een voor een naburig perceel verleende bouwvergunning te laten vernietigen wanneer hij niet heeft nagelaten om binnen een redelijke termijn kennis te nemen van de ter plaatse aangeplakte mededeling en gebruik te maken van het hem gewaarborgde recht op inzage van de afgegeven bouwvergunning (R.v.St., nr. 31.835, 25 januari 1989, DELRUE; R.v.St., nr. 34.125, 23 februari 1990, JADOUL; LAMBRECHTS, W., 'Het zorgvuldigheidsbeginsel' in : OPDEBEEK I. (ed.), Algemene beginselen van behoorlijk bestuur, Antwerpen, Kluwer, 1993, (27), 32; VAN DAMME, M., l.c., 370).

Op analoge wijze dient het annulatieberoep te worden ingesteld binnen een redelijke termijn, in het geval deze termijn geen aanvang neemt bij gebreke aan het vermelden van de beroepsmogelijkheden in de bestreden beslissing. Zo kan aanvaard worden dat de normale beroepstermijn van zestig dagen vanaf de betekening van de beslissing in enige mate overschreden wordt. Het rechtszekerheidsbeginsel verzet er zich echter tegen dat 17 maanden na de betekening van een ontslagbesluit, tegen dit besluit nog een annulatieberoep zou kunnen worden ingesteld bij Uw Raad.

Verzoekster heeft een gebrek aan zorgvuldigheid aan de dag gelegd door 17 maanden te wachten vooraleer een annulatieberoep in te stellen tegen de bestreden beslissing. Het valt niet in te zien waarom verzoekster dit beroep niet binnen de normale termijn heeft ingediend. Verzoekster voert ten andere ook geen bijzondere feitelijke elementen die enige rechtvaardiging zouden bieden voor het feit dat het beroep pas nu zou kunnen worden ingesteld.

Het beroep is onontvankelijk *ratione temporis*.";

Overwegende dat in haar memorie van weder-
antwoord verzoekster er zich toe bepaalt de tekst van
artikel 19, tweede lid, te citeren; dat in haar laatste
memorie zij het beroep op de redelijke termijn een niet
toegelaten toevoeging aan de wet noemt;

3. Overwegende dat krachtens artikel 19, tweede
lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State,
ingevoegd bij wet van 24 maart 1994, de verjarings-
termijnen voor de beroepen bedoeld bij artikel 14,
eerste lid, alleen een aanvang nemen op voorwaarde dat
de betekening door de administratieve overheid van de
beslissing met individuele strekking het bestaan van die
beroepen alsmede de in acht te nemen vormvoorschriften
en termijnen vermeldt; dat het bestreden besluit aan
verzoekster werd betekend bij een ter post aangetekend
schrijven van 6 december 1995; dat het verzoekschrift
pas met een op 6 mei 1997 verzonden aangetekende brief
werd ingediend, dat wil zeggen ruimschoots buiten de
door de procedureregeling voorgeschreven termijn van
zestig dagen; dat met de verzoekende partij evenwel moet
worden vastgesteld dat noch in het bestreden besluit
zelf noch in de brief waarmee het werd betekend, melding
wordt gemaakt van de beroepsmogelijkheid bij de Raad van
State, alsmede van de in acht te nemen vormvoorschriften
en termijnen; dat overeenkomstig het voormelde
artikel 19, tweede lid, hieruit volgt dat op de dag van
het indienen van het verzoekschrift, de beroepstermijn
van zestig dagen bepaald in artikel 4 van het
procedurereglement nog niet was ingegaan;

4. Overwegende echter dat het feit dat de
termijn van zestig dagen niet is ingegaan, niet betekent
dat verzoekster helemaal aan geen termijn gebonden was;

Overwegende dat het bepaalde in artikel 19,
tweede lid, een correctie is op de uit artikel 190 van
de Grondwet afgeleide regel dat iedereen geacht wordt de

bekendgemaakte wet te kennen; dat de burger er aldus van ontslagen wordt uit zichzelf te weten dat tegen de in artikel 19, tweede lid, van de wetten op de Raad van State geviseerde administratieve beslissingen een beroep bij de Raad van State openstaat en op welke wijze en binnen welke termijn dat beroep moet worden ingesteld;

Overwegende dat de burger er met de besproken bepaling echter niet van ontslagen wordt te weten dat hij tegen een onwettige administratieve beslissing in rechte verweer heeft, los van de vraag aan bepaaldelijk welk orgaan -een rechterlijk, een bestuurlijk orgaan- hij dat verweer kan voorleggen; dat met de besproken bepaling de burger er ook niet van ontslagen wordt te weten dat hij met zijn verweer niet ad infinitum kan wachten;

Overwegende dat dan ook moet worden aangenomen dat van de burger die met een volgens hem onwettige overheidsbeslissing wordt geconfronteerd, in redelijkheid verwacht mag worden dat hij op informatie uitgaat teneinde te weten te komen over welke rechtsmiddelen hij beschikt om zich tegen die beslissing te verweren; dat de redelijkheid evenmin duldt dat hij voor dat op informatie uitgaan alle tijd voor zich neemt;

Overwegende dat de tekst van artikel 19, tweede lid, van de wetten op de Raad van State er zich niet tegen verzet dit alles van de burger te verwachten, nu deze tekst de burger van niets meer ontslaat dan van het naleven van de termijn van zestig dagen; dat de bestaansreden van die termijn -zie het verslag aan de Regent dat het besluit van 3 augustus 1948 dat de procedureregeling invoert, voorafgaat- is dat het niet past dat de geldigheid van administratieve beslissingen "gedurende onbepaalde tijd" onzeker blijft naar gelang van de spoed die de partijen aan de dag leggen om een beroep tot nietigverklaring in te stellen; dat men

bezwaarlijk kan aannemen dat met artikel 19, tweede lid, de wetgever juist voor die "onbepaalde tijd" gekozen zou hebben, want voor wie zich houdt aan de letter van die bepaling, is een beslissing die aan de belanghebbende werd betekend zonder dat aan die bepaling werd voldaan, ad infinitum voor beroep tot nietigverklaring vatbaar;

Overwegende dat de vraag of degene die zich op artikel 19, tweede lid, kan beroepen om van de termijn van zestig dagen ontslagen te zijn, dan toch niet al te lang heeft gewacht om zijn beroep in te stellen, in concreto beoordeeld moet worden; dat de betrokkene alsdan de gegevens kan doen kennen die de indruk wegnemen dat hij al te lang heeft gewacht;

5. Overwegende dat in de onderhavige zaak verzoekster geen enkele poging heeft gedaan om de indruk weg te werken dat ze al te lang heeft gewacht met het instellen van haar beroep; dat om haar beroep voor tijdig ingesteld te doen doorgaan, zij zich uitsluitend op de letter van artikel 19, tweede lid, verlaat en dienovereenkomstig in haar laatste memorie schrijft dat een gebrekkig betekende beslissing "op ieder ogenblik" -woorden door haar onderstreept- het voorwerp van een beroep tot nietigverklaring kan vormen; dat zij de in 4. gemaakte overwegingen in acht genomen, daarmee de exceptie van laattijdigheid niet heeft ontkracht; dat die exceptie wordt aangenomen,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Het beroep wordt verworpen.

Artikel 2.

De kosten van het beroep, bepaald op zeventuizend frank, komen ten laste van verzoekster.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op negenentwintig juni 1900 negenennegentig, door de IXe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	J. BORRET,	voorzitter,
	A. BEIRLAEN,	staatsraad,
	L. HELLIN,	staatsraad,
Mevr.	S. VAN AELST,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

S. VAN AELST.

J. BORRET.